

A GALGÓCZI URADALMI DÉZSMÁS UTASÍTÁSA.¹⁾

Instructio pro generoso domino Emerico Witéz decimateore bonorum arcis Galgócz die 22 July anno 1607.

1. Előszer mihelyen valamely helben avagy faluban bemennek, az birót megkeressék; és behivatván mind helyeseket, lakos-sellyéreteket, azonképpen másnál lakos sellyéreteket is, kiknek házok nincs is; neveket rend szerént regestomokban beírják, és kinek-kinek mennyi buzája, rozsa, árpája, zabja és tönkelye volna, valamelyből dézmával tartoznának, hit alatt megexaminálják, annakutánna penig ha valaki mit megtagadna, contrabanddá tegyék.

2. Az dézmálásban senkinek személyét ne tekintsék, hanem mind szegénytől, gazdagtól egyaránt, az kinek mennyi leszen megvegyék, sőt még az, kinek egy kepe buzája volna is, pénzül az dézmát magoknak ne vegyék, mert drága pénz ára az dézma.

3. Arra is szorgalmatos gongyok legyen, hogy szép tiszta buzát vegyenek, jó és öreg kéréket, kik szemmel avagy magval teljesek, nem meglozáltat, az eső miatt megcsirezettét, avagy hogy rész szerént az szemet belőle kiverték volna, mert ha különbben cselekesznek, az kárért az ő magok fizetése deputáltatik.

4. Az mikor immár asztagban akarják rakatni, szorgalmatosak legyenek abban is, hogy másra az kéréknek számlálását ne bizzák, hanem tulajdon ő magok megolvasni és számlálni tartozzanak, hogy az parasztság által meg ne csalattassanak.

5. Az kinek mennyi méhe vagyon, igazán regestomban felírják, mindazonáltal az méhes ember tartozzék az dézmában jutott méhnek avagy rajnak gongyát viselni bizonyos ideig.

6. Az mi penig az salló-pénzt avagy keresztyén-pénzt illeti, azt is regestomokban felírni tartozzanak, kiről azután tanuságok leszen mit kellessék cselekedni.

¹⁾ A tizedeket régen egyes uradalnak vagy városok szokták bérbe venni és így aztán maguk is hajtották be.

7. Mikor immár mindeneket elvégeznének, regestomokot pure, azaz tisztán és igazán beírni tartozzanak, minden kétség tőlek távol lévén, igazán számot adjanak.

8. Vadnak nemes emberek jószágunkban, kiknek szegénységnek öldiben vetések vagyon, annakokáért az olyan földből nemes ember is hogy megadgya az dézmát ugy, mint paraszt földből kívántatik.

9. Bírának az tartásért, azonképpen asztagrakóknak képes szerént füzessenek, és az füzetést, kinek mennyit adnak, igazán beírják.

10. Az bírákat sok lóval és szolgálkkal ne onerálják és azzal nagy költséget bírónak ne szerezzenek, mely tartásért és költségért hogy az bírónak solito több buzát ne deputáljanak, magokat megoitalmazzák az dézmások.

11. Mivelhogy ez mostani szük időben sok buzát, kenyérnek valót az szegénység behozott és cséplett, minden szorgalmatossággal érte legyenek az dézmások, hogy az falu bírájátul hit alatt végére menjenek, kiből az dézmát megadgya az szegénység sub poena és ne pénzül, kívántatik.

12. Írtott földekre avagy kopaniczákra hogy vigyázzanak, kívántatik, és az kikről ennekelötte dézmát szedtek, most is hogy megvegyék, akarjuk.

13. Végezetre mindenféle dézmának exactióját dézmásokra bizván, parancsoljuk, hogy magokat suspectussá ne tegyék, mely suspicio által gyalázat és poena fejekre hogy ne száljon, praecaveálják. Datum in arce Sempthe, die et anno ut supra.

Eredetije az Orsz. Levéltár kincstári osztályának utasításai közt.

Közli: *E.*